

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI

KATALOG DOBRIH PRAKS ETM V LETU 2023

Nagrajenke ETM za leto 2023
Rečica ob Savinji, Tolmin in Velenje.

tedenmobilnosti.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

sptm

SLOVENSKA
PLATFORMA
ZA TRAJNOSTNO
MOBILNOST

SAMO 1 PLANET
CARE4CLIMATE

03

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI

04

Dobre prakse v manjših občinah

Občina Rečica ob Savinji (nagrajenka)

4

Občina Radenci

5

Občina Medvode

7

Občina Kobarid

9

10

Dobre prakse srednje velikih občin

Občina Tolmin (nagrajenka)

10

11

Dobre prakse večjih občin

Mestna občina Velenje (nagrajenka)

11

Evropski teden mobilnosti poteka že **23 let** in je eden bolj prepoznavnih trajnostnih projektov v Sloveniji. Lani je pri njem sodelovala **več kot polovica vseh občin v Sloveniji**. Predstavljamo vam dobre prakse preteklega leta

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI

Evropski teden mobilnosti (ETM) je vseevropska pobuda, ki spodbuja trajnostne oblike mobilnosti in spreminjanje potovalnih navad Evropejcev. V Sloveniji velja tudi za enega najbolj prepoznavnih in tudi med obččinami razširjenih projektov.

V katalogu dobrih praks predstavljamo dobre primere aktivnosti, ki so jih izvedle občine v okviru ETM in lahko služijo kot navdih za prihajajoče obdobje.

Kampanjo vodi Evropska komisija v okviru generalnega direktorata MOVE in poteka že 23 let. ETM se izvaja vsako leto med 16. in 22. septembrom in izhaja iz enodnevne akcije Dan brez avtomobila, ki se je razširila v celotedensko promocijsko kampanjo.

Lani ETM pod geslom »Varčne poti«

V 22 letih je v Sloveniji sodelovalo preko 136 obččin, lani pa kar 99.

Tema ETM je bila »Varčne poti« – torej poti, pri katerih porabimo čim manj energije.

V središču pozornosti je bilo tudi odstranjevanje ovir na površinah za pešce in kolesarje, kar je predpogoj za uspešno spodbujanje sprememb potovalnih navad.

»Želimo opozoriti na dejstvo, da obstajajo veliko bolj racionalni načini opravljanja poti – morda na prvi pogled ponujajo manj prestiža in udobja, vendar nam zagotavljajo svetlejšo prihodnost. Navsezadnje spodbujamo tudi k razmisleku o tem, kakšna bi bila naša družba, če bi večino poti opravili z javnim prevozom ali se odločili za eno od oblik aktivne mobilnosti,« je cilje ETM povzela nacionalna koordinatorica ETM na Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo.

Da bi občine dodatno spodbudili k izvajanju programov v okviru ETM, od leta 2022 tudi nagrajujemo najbolj aktivne občine v treh kategorijah, razdeljenih glede na število prebivalcev: majhna občina – do 6.000 prebivalcev, srednje velika občina – do 16.000 prebivalcev in velika občina – nad 16.000 prebivalcev.

V 2023 so bile kot najbolj aktivne nagrajene **Rečica ob Savinji** med manjšimi, **Tolmin** med srednje velikimi in **Velenje** med večjimi obččinami. Podelitev priznanj in nagrad je potekalo 18. oktobra 2023 v Razkrižju.

Poleg omenjenih smo posebno priznanje podelili tudi občinama Postojna in Radovljica, ki v programu ETM sodelujeta že 20 let. Vsem iskreno čestitamo!

DOBRE PRAKSE MANJŠIH OBČIN

V kategoriji manjših občin z do 6.000 prebivalci je kot najaktivnejša v ETM slavila **občina Rečica ob Savinji**, ki je izvedla zelo bogat program, kljub temu, da je bila med avgustovskimi poplavami izjemno prizadeta. V tem segmentu vam predstavljamo tudi dobre prakse, izvedene v občinah **Radenci**, **Kobarid** in **Medvode**.

Nagrajenka!

Občina Rečica ob Savinji

Rečica ob Savinji je v okviru ETM izvedla preureditve na prostem ob zaporah ulic in trgov ter organizirala več prireditev, delavnice za starejše »Ostanimo mobilni« ter akcijo »Aktivno v vrtec ali šolo«.

Čeprav je bila hudo prizadeta med poplavami, je izvedla bogat program, ki ga je napovedala na osmih dogodkih pred uradnim začetkom, nekatere aktivnosti pa je začela izvajati že dva meseca pred tednom mobilnosti.

Na dan brez avtomobila so v občini za polovico dneva zaprli eno od ulic, na kateri se je tam nato odvil dogodek s pestrim izobraževalnim, družabnim in igralnim programom. Udeleženci so se lahko preizkusili v vožnji z e-skirojem in e-kolesom, zapeljali na zabavni poligon, spoznali električni avto in sodelovali pri skupnem branju.

V občini so v okviru ETM organizirali prireditev, na katero so občani prišli na trajnostni način – peš ali s kolesi. Pripravili so delavnico na temo trajnostne mobilnosti, ob občinskem prazniku pa tudi predstavo za otroke. Foto: Občina Rečica ob Savinji

Nacionalno aktivnost **Pospravimo ulice** so skupaj z otroki uspešno izvedli na šolskih poteh, ETM pa so izkoristili tudi za promocijo **štirih trajnih ukrepov**, ki so jih sofinancirali iz občinskega proračuna ter s sredstvi drugih razpisov in programov. Pomembna aktivnost v okviru dogodkov je bilo tudi **zbiranje pobud in predlogov občanov vseh starosti** glede prometne problematike v občini ter pregled teh pobud in izdelava plana za ustrezno ukrepanje.

Med dobrimi praksami predstavljamo pilotno ukinitvev 16 parkirnih mest v Občini Radenci ter ureditev aleje za pešce in kolesarje. Ena od lokacij, ki so jo uredili, je tudi tik ob občinski stavbi. Opazili so, da od ukrepov naprej vse več obiskovalcev prihaja tudi na občino peš ali s kolesom.

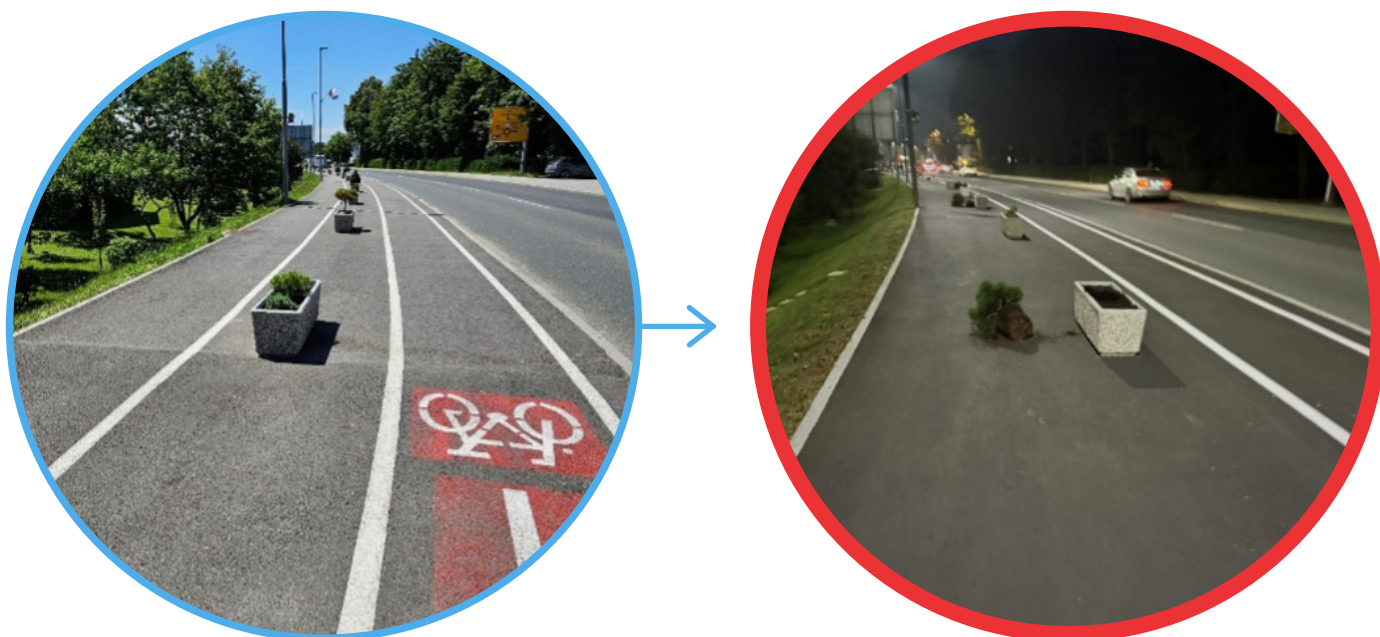
Občina je v sklopu ETM uvajala manjše ukrepe zapiranja parkirnih mest. Na različnih lokacijah so na mestu parkirnih mest postavili kolesarnice in prostore za počitek.

Cestišče pred ureditvijo in po njej. Foto: Občina Radenci

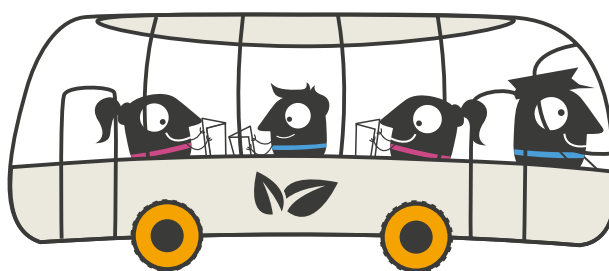
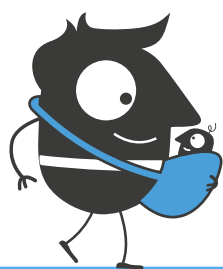
Ker je sedež Občine Radenci tik ob zelo prometni regionalni cesti, so tudi na tamkajšnjih parkirnih mestih postavili alejo za pešce in kolesarje. Bočna parkirna mesta so predstavljala nevarnost za vse udeležence v prometu ter oteževala varno vključitev v promet in dostop do občine.

Odziv občanov na spremembe je bil večinoma pozitiven. Mnogi so pohvalili povečano varnost za pešce in kolesarje. Nekateri trgovci so izrazili skrb zaradi zmanjšanja parkirnih mest. Prišlo pa je tudi do incidenta, ko so neznanci prevrnili skoraj vsa korita. Po javni objavi na županovem profilu na Facebooku so občani ostro obsodili vandalizem in izrazili podporo ukrepu.

Ureditev aleje za pešce in kolesarje v bližini sedeža občine, s katerim se nekateri posamezniki niso strinjali, zato je prišlo do vandalizma. Foto: Občina Radenci

Tako velike ureditve v prihodnosti ne načrtujejo. Bodo pa izvedli manjše projekte, ki bodo prav tako prispevali k večji varnosti in udobju za vse udeležence v prometu. Med njimi so dodatne kolesarnice, ureditve pločnikov in promocija trajnostne mobilnosti med občani.

Občina Medvode

Zapore cest in ulic v Medvodah v okviru ETM doslej niso trajale le teden dni, ampak cel september. S tem so se vsi, predvsem pa lokalni udeleženci v prometu na te spremembe prometnega režima tudi navadili.

Občina Medvode je v pobudi ETM v 2023 sodelovala že sedmič in sodi med najbolj dejavne v državi na tem področju. Eden od njenih vidnejših ukrepov je »Udprta ulca«, v okviru katerega zaprejo izbrane ulice in na njih organizirajo različne aktivnosti.

Ukrepi in pobude so v občini dobro sprejeti, še posebej najnovejša pridobitev – **kolesarska brv Medvoški lok**, ki jo dnevno uporablja veliko pešcev in kolesarjev. Brv je z Medvodami povezala Pirniški del občine vse od Šmarne gore in Vikrč ter severozahodnega dela Ljubljane (Tacen, Brod, Medno).

Okrasitev prometnih površin in promocija trajnostne mobilnosti, tudi na Medvoškem loku. Foto: Občina Medvode

Začelo se je z ukrepom »Cestišče igrišče«

V obdobju od 2016 do 2019 so večino dejavnosti tedna mobilnosti organizirali tako, da so na teden dni zaprto cestišče povabili prostovoljce: kulturnike, rekreativce, upokojene ter otroke lokalnih vrtcev in šol.

V pestrem prostovoljnem meddruštvenem in medgeneracijskem druženju so upokojeni pekli palačinke, animatorji pa skrbeli za gibanje in zabavo otrok ter postanek mimoidočih.

Po vzoru Odprte ulice, ki jo izvaja Inštitut za politike prostora (IPoP), so nato tovrsten dogodek poimenovali kar v medvoškem uličnem žargonu »**Udprta ulca**«.

V več letih so na »Udprti ulci« med drugim izvedli številne razstave:

- **Sniške gare 2020:** predstavitev kulturne dediščine prevoznih sredstev z ničelnimi izpusti.
- **Hraški konji 2021:** predstavitev klasičnega prevoznega sredstva in bogata tradicija Lipicancev iz Hraša ter brezplačne vožnje s kočijo.
- **Pešec 2022:** predstavitev pohodniških presežkov ultra pohodnika in promotorja hoje domačina Ladislava Vidmarja.
- **Kolesarka 2023:** fotografska razstava o novi kolesarski povezavi Medvode–Pirniče–Vikrče in novi brvi čez reko Savo.

Na zaprti cesti, mostu in ulici so vsako leto postavljali tudi stojnice, na katerih so predstavljali trajnostne programe ter občasno na njih puščali razne praktične nagrade za mimoidoče pešce in kolesarje.

V okviru ETM so v Občini Medvode med drugim organizirali tudi sprehod z gozdnim možem (foto: Jakob Šubic) in Pešbus – teden učenja pešačenja v šolo (foto: Občina Medvode).

Občina Kobarid

V celotni turistični destinaciji doline Soče se v času poletne turistične sezone soočajo s prometno preobremenjenostjo. Gneča in hrup ne sodita v občutljivo naravno okolje, zato Občina Kobarid spodbuja uporabo javnega prevoza Hop ON Hop OFF, ki od julija vozi vsak dan v tednu.

Brezplačne poletne prevoze si želijo v občini razširiti tudi na vikende v septembru. Foto: Občina Kobarid

Prevozi Hop ON hop OFF so za uporabnike popolnoma brezplačni. V letu 2023 so organizirali štiri linije, ki so povezovala Kobarid kot center občine z ostalimi vasi. Prepeljanih je bilo 2021 potnikov in 129 koles.

	Jul.-Avg.	Št. koles	Skupaj
K1 Kobarid – Vrsno – Pl. Kuhinja – Kobarid	523	31	25,9%
K2 Kobarid – Javšček – Kolovrat – Kobarid	468	35	23,2%
K3 Kobarid – Podbela – Robidišče – Breginj – Kobarid	752	53	37,2%
K4 Kobarid – Drežnica – Jezerca – Kobarid	278	10	13,8%
Skupaj	2021	129	100%

Pregled uspešnosti prevozov v dolini Soče v letu 2023. Vir: Občina Kobarid

Prevozi delujejo tudi v 2024, vendar letos ne omogočajo prevozov koles. Obenem želijo njihovo delovanje razširiti tudi na vikende v septembru.

Omembe vredno je tudi to, da Hop ON Hop OFF prevozi potekajo tudi v Triglavskem narodnem parku ter tako usmerjajo obisk in podporo domačinom na tistih lokacijah, kjer javni potniški promet ne obstaja oz. je izredno omejen.

DOBRE PRAKSE SREDNJI VELIKIH OBČIN

Med srednje velikimi občinami z do 16.000 prebivalci je bila kot najbolj aktivna prepoznana Občina Tolmin, ki je osredotočila na promocijo poti s kolesom.

Nagrajenka!

Občina Tolmin

Občina Tolmin je kolesarsko promocijo izvajala tematsko za različne ciljne skupine – na primer za vse generacije, za skupnost, na tradicionalni in električni pogon, za dobrodelni namen.

Prekolesarjeni in prehojeni kilometri vseh udeležencev otvoritvenega dogodka ETM 2023 so se beležili s števci, njihova vsota pa je bila ob zaključku pretvorjena v donacijo za šolske sklade.

Od trajnih ukrepov so med ETM izvedli postavitev polnilnice električnih koles in popravilnice koles.

Na osrednjem dogodku ETM v občini Tolmin je sodelovalo skoraj 150 udeležencev, ki so skupaj prekolesarili in prehodili 1664 km. Na ta način so v okviru dogodka Kolesarimo za dober namen zbrali prav toliko evrov za šolske sklade vseh treh osnovnih šol v občini.

V Občini Tolmin so organizirali dobrodelni kolesarski dogodek, postavili polnilnico in popravilnico za e-kolesa ter se z e-kolesi odpeljali na štruklje na planino Razor. Foto: Občina Tolmin

Občina je izvedla tudi več tematskih poučnih aktivnosti in se pri tem povezala z regionalno koordinatorko, občinskim Zavodom za kulturo, šport in mladino ter občinskim Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Med aktivnostmi so bile tudi naslednje:

- Z glavo na kolesu (izvajala Policijska postaja Tolmin)
- Zaščita za kolesarje in prva pomoč na licu mesta (izvajal OZRK Tolmin)
- Preverite telesno pripravljenost na testu hoje (izvajal ZD Tolmin)
- Z vadbo na prostem krepimo telo in duha (izvajala Šola zdravja)
- Otroški kotiček (izvajala Mala hiša)
- Izmenjevalnica športne opreme
- Zdrava malica

Že med ETM kot tudi teden dni pozneje je po Tolminu in Mostu na Soči vozilo pet linij Pešbusa, v okviru aktivnosti Pospravimo ulice pa je posebna tehnična komisija pregledala varnost poti v občini.

DOBRE PRAKSE VEČJIH OBČIN

V kategoriji večjih občin z več kot 16.000 prebivalci je bila nagrajena **Mestna občina Velenje**, kjer so aktivnosti ETM potekale med, pred in tudi po tednu mobilnosti.

Nagrajenka!

Mestna občina Velenje

Osrednji dogodek je bil izveden sredi tedna na Rudarski cesti, ki je bila en dan zaprta za motorni promet, a hkrati na široko odprta za aktivnosti s področja trajnostne mobilnosti, povezovanja skupnosti ter krepitev zdravja, kulture in izobraževanja.

Dogodki so bili namenjeni vsem občanom, poseben poudarek pa je bil usmerjen k ozaveščanju otrok in mladostnikov. Ciljna skupina so bili tudi stanovalci v bližini Rudarske ceste, da se jim je približala misel o zaprtju te ceste.

V akciji je sodelovalo okoli 200 oseb, bilo je tudi veliko obiskovalcev, sploh na predstavi Ulica pleše, kjer so se predstavile velenjske plesne šole.

Na zaprti Rudarski cesti so izvedli program Ulica pleše, kjer se je predstavilo veliko različnih plesnih šol.

Foto: Mestna občina Velenje

Aktivnosti, ki jih je občina izvedla na zaprti Rudarski cesti, so bile raznovrstne:

- Postavili so **simulator varne vožnje in spretnostni poligon** za vožnjo s kolesom.
- Na voljo je bil Food truck Gud Street Fud, razširil pa se je tudi bar Venezia.
- Šola zdravja je na zaprti cesti izvedla **telovadbo**.
- Razstavili so avtobusa **Lokalc** in **Kamerat**.
- Predstavila se je skupina Big Band Glasbene šole Fran Korun Koželjski Velenje.
- Izvedli so **plesni program Ulica pleše**, kjer so se predstavile plesne šole.
- Na zaprti Rudarski cesti so z dijaki ŠCV izvedli **popravljalnico in olepševalnico koles**, pri slednji pa uporabili ekološki material.
- Izvedli so delavnico za starejše Urejenost javne infrastrukture.
- Z udeleženci so se pogovorili o **urejenosti pešpoti in kolesarskih poti** z vidika varnosti in udobnosti ter ugotovili, kateri odseki so problematični.

Zaprtje ceste izpostavlja kot enega večjih izzivov v pripravi aktivnosti ETM, kot ključno rešitev pa učinkovito obveščanje javnosti, da bi se izognili zastojem na cesti. Če so ti minimalni, javnost namreč lažje sprejme zaprtje.

- Največji izziv ob zaprtju ceste je priprava dokumentacije v primernem časovnem okviru in obveščanje javnosti tudi o namenu zaprtja.
- Na občini so zato ustanovili skupino za pripravo ETM, ki združuje zaposlene z različnih področij občinske uprave, sodelovali pa so tudi predstavniki šol, vrtca in drugih organizacij.
- Največji stroški so povezani z varnostno službo, zdravstvenim varstvom, moderatorjem dogodka, stojnicami in prehrano za udeležence. Veliko aktivnosti na dogodku pa je bilo opravljenih prostovoljno.

V MOV ne razmišljajo o trajni zapori Rudarske ceste, ampak o zoženju cestišča in možnosti uvedbe mešane cone, predvsem pa o ukinitvi in spremembi namembnosti parkirišč na delu ob Rudarski cesti.

Druge aktivnosti ETM v občini

Poleg omenjene zapore so v občini izvedli tudi štiri trajne ukrepe, ki bodo podpirali bolj varčne poti – **pločnik in kolesarska steza, pešpot, štiri namenska parkirna mesta za električna vozila**, ki bodo namenjena službenim vozilom občine, in četrtemu trajnemu ukrepu, tj. **souporabi električnih vozil**.

Petke v septembru so namenili **kolesarskim zajtrkom**, ki so bili izvedeni med 6. in 8. uro zjutraj na isti lokaciji. Zajtrk so ponudili vsem mimoidočim kolesarjem, ki so uporabili kolo za svojo pot v šolo ali službo.

Petkovi kolesarski zajtrk v septembru.
Foto: Mestna občina Velenje

V okviru tedna mobilnosti so vzpostavili postajo **Poljubi in odpelji** ter opazili večjo uporabo postaje v primerjavi s prejšnjim letom, kar pripisujemo izboljššanemu obveščanju o njej.

Bolj varčnim potem je bilo namenjenih še osem drugih aktivnosti, med drugim cel mesec akcije »**V službo brez avtomobila**« na upravi MO Velenje in igra **Beli zajček** v Vrtcih Velenje.

Vrtčevski otroci v Velenju so sodelovali v igri **Beli zajček**, ki otroke motivira z zgodbico o belem zajčku, katerega kožušček je umazan zaradi izpušnih plinov v avtu.

Otroci mu očistijo kožušček s tem, da v vrtec prihajajo peš ali prehodijo vsaj del poti.

Vsak otrok dobi svojega sivega zajčka in nanj vsako jutro, ko pride v vrtec na trajnosten način, prilepi bel krog. Tako imajo zajčki iz dneva v dan bolj bel kožušček.

Ob zaključku otroci za spodbudo prejmejo še nalepko ali tatu z znakom ETM.

V okviru anket in delavnic so lahko vsi občani podali mnenje glede urejenosti pešpoti in kolesarskih povezav. Ugotovljene problematične odseke ob občina uredila v okviru nadaljnjih aktivnosti.